COKZ

2018

JAARVERSLAG

In dit jaarverslag worden onder meer de volgende begrippen gebruikt:

- COKZ: Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel
- NCAE: Nederlandse Controle Autoriteit Eieren

INHOUDSOPGAVE

1.	**Algemeen**	
1.1	Doelstellingen van het COKZ	13
1.2	Organisatieschema per 31 december 2018	14
1.3	Kwaliteitsaangelegenheden	15
1.4	Kaderwet Zelfstandige Bestuurs Organen	16
1.5	Tuchtrechtspraak	16
1.6	Financiën	19
2.	**Activiteiten COKZ**	
2.1	Wet dieren in de zuivelsector	21
2.2	EU-hygiëneverordeningen	28
2.3	Verordening dierlijke bijproducten	31
2.4	Exportcertificaten en aansluitmodule	31
2.5	Audits van buitenlandse autoriteiten en delegaties	36
2.6	Interventieregelingen	38
2.7	Cross compliance melkveehouderijbedrijven	39
3.	**Activiteiten NCAE**	
3.1	Wet dieren: Handelsnormen eieren en pluimveevlees	43
3.2	EU-hygiëneverordeningen	45
3.3	Verordening dierlijke bijproducten	49
3.4	Voorcertificering eieren	50
3.5	Cross compliance pluimveehouderijbedrijven	51
Bijlage:	Samenstelling van bestuur, deskundigencommissie zuivel, technische adviescommissies en tuchtgerecht COKZ	52
	Gebruikte afkortingen	54

VOORWOORD

Het jaar van de verandering. Zo kan 2018 het beste getypeerd worden voor het COKZ/NCAE. En dan doel ik op de eerste plaats op de directeurswisseling, die in 2018 heeft plaatsgevonden. Na 35 jaar, waarvan de laatste 11 als directeur, nam de heer Ir. M.J.A. Bouwman afscheid in de zomer van 2018. Rini heeft het COKZ/NCAE de afgelopen jaren met veel kennis en kunde geleid. Het bestuur is hem daarvoor zeer dankbaar. Bouwman's opvolger is de heer ir. W.J.H. van der Sande, voorheen werkzaam bij de NVWA als Director Plant Protection Organisation.

Veel tijd om zich rustig in te werken kreeg nieuwe directeur niet. Want de tweede grote verandering voor het COKZ/NCAE is dat na de functionele scheiding van de publieke en private werkzaamheden in 2007 in respectievelijk het COKZ/NCAE en Qlip, de organisaties nu ook fysiek uit elkaar gaan. Tot nu toe waren COKZ/NCAE en Qlip gezamenlijk gehuisvest in hetzelfde pand in Leusden. Medio 2019 verhuist Qlip alle werkzaamheden naar Zutphen en blijft COKZ/NCAE in Leusden. Daarvoor moest dan wel een ander pand worden gevonden door het COKZ. Het huidige pand is verkocht en wordt gesloopt. Het COKZ/NCAE heeft een geschikt pand in Leusden gevonden. De verhuizing vindt medio 2019 plaats. De fysieke scheiding van COKZ/NCAE en Qlip heeft ook tot gevolg dat allerlei facilitaire zaken, die de beide organisaties tot nu toe deelden, ontvlochten moeten worden. Die ontvlechting brengt veel extra werk met zich mee.

De naweeën van de vogelgriep uitbraak in 2017 en de fipronil affaire werden zeker in de eerste helft van 2018 nog duidelijk gevoeld in de organisatie. In juni bracht de Commissie Sorgdrager haar rapport uit over de fipronil affaire met daarin 21 aanbevelingen aan het adres van de pluimveesector, de toezichthouder en politiek en bestuur. De aanbeveling om de taken van de NCAE onder te brengen bij de NVWA kwam daarbij als een volslagen verrassing. Er is nog geen politiek besluit genomen over deze aanbeveling.

COKZ/NCAE heeft de nodige input geleverd voor de door de NVWA uitgebrachte Integrale Risico Analyse (IRA) van de zuivelketen en de Risico Analyse Eieren. In

VOORWOORD

de zuivelsector is een trend waargenomen van een groeiend aantal zelfzuivelaars.

In 2018 zijn voor het eerst meer dan 80.000 exportcertificaten afgegeven. Ten opzichte van 2017 betekent dit een stijging van bijna 5%.

Het COKZ is ook betrokken bij de wijziging van de hygiëne regelgeving. De tekst van de nieuwe controleverordening (EU) nr. 2017/625 is in 2017 gepubliceerd en treedt in werking op 14 december 2019.

De Brexit –het besluit van het Verenigd Koninkrijk (VK) om uit de EU te treden- kostte het COKZ in 2018 veel tijd en energie. Het is niet duidelijk of er een harde of een zachte Brexit gaat komen al dan niet met een overgangstermijn. Om zo goed mogelijk voorbereid te zijn is met de overheid afgesproken dat de toezichthouders uitgaan van een harde Brexit. Hierop is in 2018 geanticipeerd. Duidelijk is dat er meer personeel nodig zal zijn om de Brexit in goede banen te leiden. Voor zuivel en eieren is de inschatting dat er minimaal 3 fte extra nodig zijn. Twee hiervan zijn in 2018 aangenomen.

In bijgaand verslag wordt op een aantal van de genoemde onderwerpen nader ingegaan. Het bestuur wil op deze plaats directie en medewerkers van COKZ/ NCAE hartelijk danken voor hun inzet in het afgelopen jaar.

Mr. Drs. Ing. Dirk Duijzer
Voorzitter COKZ

BOTER CONTROLE STATION
ZUID HOLLAND
GERECHTIGD TOT HET VOEREN VAN HET
RIJKSBOTERMERK
NEDERLANDSCHE WAPEN MET BIJSCHRIFTEN
VASTGESTELD KRACHTENS DE WET VAN 17 JUNI 1905
NEDERLANDSCHE
BOTERCONTROLE
NEDERLANDSCHE
H.Y.P.
ONDER RIJKS TOEZICHT
BOTERCONTROLE

EEN AANTAL BIJZONDERE ZAKEN

DIRECTIEWISSELING

Binnen het COKZ heeft een directiewisseling plaatsgevonden. Het jaar 2018 was het laatste jaar van de scheidende directeur, de heer Ir. M.J.A. (Rini) Bouwman. Hij trad terug per 1 juli 2018. De heer Bouwman is 35 jaar actief geweest voor het COKZ en de rechtsvoorgangers en was vanaf april 2007 directeur van het COKZ. Hij was de eerste directeur van het COKZ dat uitsluitend publieke taken voor de overheid uitvoerde en onder zijn leiding zijn per 1 juli 2012 de taken van de Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten (CPE) overgenomen. De controles van eieren, eiproducten en pluimveevlees worden vanaf de overname uitgevoerd onder de naam NCAE (Nederlandse Controle Autoriteit Eieren).

Per 13 augustus 2018 is de nieuwe directeur, de heer Ir. W.J.H. (Wim) van der Sande aangetreden. De heer Van der Sande is o.a. Landbouwraad geweest en heeft bij LNV en de NVWA verschillende functies vervuld. Tot augustus 2018 was hij als “Director National Plant Protection” nationaal en internationaal het eerste aanspreekpunt voor Plantgezondheid en was ook verantwoordelijk voor de wering, beheersing en vrijwaring van plantenziekten.

RAPPORT VAN DE COMMISSIE SORGDRAGER

Op 25 juni 2018 is het rapport van de Commissie Sorgdrager verschenen over de fipronil-affaire. In aanbeveling 21 van het rapport komt de positie van de NCAE in het publieke toezicht op de voedselveiligheid aan de orde. Door de Commissie Sorgdrager wordt geconcludeerd dat er een eind moet komen aan de versnippering van het toezicht in de eierketen. Aanbevolen wordt het publieke toezicht in de eiersector te stroomlijnen en de taken van de NCAE onder te brengen bij de NVWA. Het hele rapport is te vinden via de bijgevoegd link: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2018/06/25/onderzoek-fipronil-in-eieren

De ministers van LNV en VWS hebben kort na het verschijnen van het rapport laten weten dat de aanbevelingen wordt opgevolgd en dat hiervoor een plan van aanpak wordt opgesteld. Dit Plan van Aanpak inzake “onderzoek fipronil in eieren” is op

21 december 2018 naar de Tweede Kamer gestuurd. Onderzoek loopt nog naar wat de beste manier is om het publieke toezicht op de eiersector, dat nu door NCAE en NVWA wordt gedaan, te stroomlijnen. Daarbij wordt ook de samenhang bezien met andere lopende trajecten (onder andere het onderzoek door de Onderzoeksraad voor Veiligheid) ten aanzien van het toezicht op de voedselveiligheid.

ONDERZOEKSRAAD VOOR VEILIGHEID

De Onderzoeksraad voor Veiligheid is naar aanleiding van de aanwezigheid van het bestrijdingsmiddel fipronil in de voedselketen een onderzoek begonnen. Het onderzoek richt zich onder meer op:

- de instituten en organisaties (publiek en privaat) die betrokken zijn bij voedselveiligheid en wat hun rol is bij incidenten;
- de rol en het functioneren van de NVWA;
- de eigen verantwoordelijkheid en functioneren van partijen in de voedselketen, inclusief certificering en zelfregulering.

De Onderzoeksraad zal de bevindingen en aanbevelingen uit eerder onderzoek naar risico's in de vleesketen en salmonella in gerookte zalm meenemen in dit onderzoek. De resultaten van het onderzoek door mevrouw Sorgdrager naar fipronil in eieren zullen in het onderzoek worden betrokken. Onderzoeken van de Raad zijn gericht op het verbeteren van de veiligheid en gaan niet in op schuld of aansprakelijkheid. Het eindrapport zal naar verwachting in het voorjaar van 2019 worden gepubliceerd.

ARCHIVERING

In 2017 en 2018 is het archief van het COKZ door een extern bedrijf bewerkt. Het ging om archief uit de periode vanaf 1901 tot en met 2006. In totaal was er uit deze periode 111 strekkende meter om te archiveren. Eerst zijn er een selectielijst en vernietigingslijst opgesteld. Aan de hand daarvan zijn alle archiefstukken uit genoemde periode geselecteerd (al dan niet blijvend te bewaren of te vernietigen).

EEN AANTAL BIJZONDERE ZAKEN

Er is uiteindelijk 25 strekkende meter archief overgebracht naar het Nationaal Archief in Den Haag. De rest is vernietigd.

Er is destijds gekozen voor de periode 1901 t/m 2006 omdat het COKZ vanaf 2007 nog uitsluitend publieke taken heeft uitgevoerd. Het archief vanaf 2007 t/m 2018 wordt in 2019 bewerkt.

OCR

Het COKZ is betrokken bij de wijziging van de hygiëne regelgeving. De nieuwe controleverordening (Verordening (EU) nr. 2017/625) is op 15 maart 2017 gepubliceerd en treedt op 14 december 2019 in werking. Deze verordening gaat de huidige verordening (EG) nr. 882/2004 vervangen. De nieuwe verordening gaat gepaard met grote veranderingen in het toezicht op de wetgeving in de agro-voedselketen. Zo zorgen automatisering van controlegegevens, een op risico-gebaseerde aanpak, het voorkomen van fraude en misleiding en toezicht op internetverkoop voor een geheel nieuwe aanpak. Nieuw zijn ook controles en activiteiten op het gebied van onder meer de kwaliteitsregelingen als BOB, BGA en traditionele producten om misleiding en fraude te voorkomen.

De nieuwe verordening moet uiteindelijk leiden tot een modern, efficiënt en effectief toezicht.

1. ALGEMEEN

1.1 DOELSTELLING VAN HET COKZ

Stichting COKZ (hierna: het COKZ) heeft als doelstelling het vervullen van publieke taken in opdracht van de overheid. Het COKZ is door de overheid aangewezen voor het uitvoeren van het toezicht op de Wet dieren, de handelsnormen voor eieren en vlees van pluimvee, de EU-regelgeving (hygiënepakket) en de Warenwet. Daarnaast is het COKZ aangewezen voor het verstrekken van exportcertificaten met betrekking tot melk- en zuivelproducten en verzorgt het COKZ in opdracht van de NVWA de voorcertificering van eieren.

De wettelijke taken met betrekking tot eieren en pluimveevlees, worden formeel door het COKZ uitgevoerd. Het COKZ heeft de uitvoering van deze taken ondergebracht in een aparte dienst: de Nederlandse Controle Autoriteit Eieren (NCAE) (zie ook hoofdstuk 3).

De onafhankelijkheid van het COKZ wordt gewaarborgd door een bestuur dat bestaat uit onafhankelijke leden. De benoeming van de voorzitter en de overige bestuursleden behoeft de goedkeuring (voorzitter) resp. de instemming (overige bestuursleden) van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en de Minister van Medische Zorg en Sport. De voorzitter en de leden zijn niet betrokken bij de productie en handel van zuivelproducten, eieren en/of pluimveevlees.

Het bestuur laat zich in technische zaken bijstaan door een College van Deskundigen Zuivel. Dit college bestaat uit leden, die worden benoemd door de brancheorganisaties in de zuivel (NZO, LTO en Gemzu). De samenstelling van het college is zodanig dat een vertegenwoordiging uit een brancheorganisatie geen meerderheid heeft.

Daarnaast zijn er Technische Advies Commissies (TAC's) ingesteld voor legpluimveehouderij resp. pakstations/eiproductenbedrijven. De leden van de TAC's zijn resp. benoemd door LTO/NOP en NVP (legpluimveehouderij) en door ANEVEI (pakstations/eiproductenbedrijven).

1. ALGEMEEN

1.2 ORGANISATIESCHEMA PER 31 DECEMBER 2018

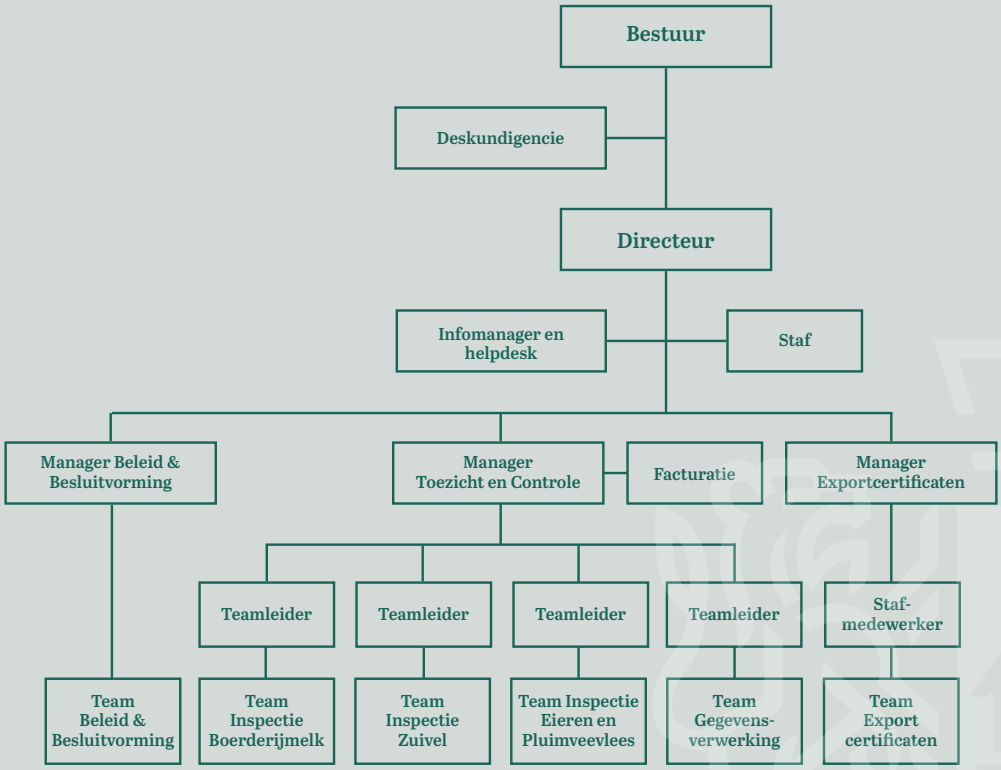

1. ALGEMEEN

1.3 KWALITEITSAANGELEGENHEDEN

Raad voor Accreditatie
Het COKZ is geaccrediteerd door de Raad voor Accreditatie voor de inspectiewerkzaamheden en monsterneming.

De afzonderlijke verrichtingen die onder de accreditatie I-050 vallen, zijn te vinden via een link op de websites van het COKZ (www.cokz.nl, www.ncae.nl) en op de website van de Raad voor Accreditatie (RvA) (www.rva.nl).

Beoordelingen kwaliteitssysteem
In 2018 is het kwaliteitssysteem beoordeeld op het voldoen aan de normen.

Naast de uitvoering van interne audits is er in het verslagjaar een controlebeoordeling uitgevoerd door de Raad voor Accreditatie. Het eindresultaat van deze beoordelingen heeft geleid tot continuering van de accreditatie.

Kwaliteitsjaar 2018
In 2018 waren de kwaliteitsdoelstellingen onder andere gericht op het opstellen, aanpassen en up to date brengen van verschillende kwaliteitssysteemprocedures, kwaliteitssysteemdocumenten en het kwaliteitshandboek. Ook de uitvoering en afhandeling van interne audits hebben in 2018 de aandacht gekregen.

Verder hebben de strategische doelstellingen van het COKZ, zoals kostenefficiënt werken, verbeteren van de leveringsprestaties en transparantie naar klanten en opdrachtgevers, de aandacht gehad.

De inspanningen gedaan ten behoeve van het kwaliteitssysteem in 2018 hebben geleid tot up to date houden van het kwaliteitssysteem van het COKZ.

1.4 KADERWET ZELFSTANDIGE BESTUURS ORGANEN (ZBO)

Het COKZ is door het ministerie van LNV aangewezen als zelfstandig bestuursorgaan (ZBO) voor de taken die COKZ verricht in het kader van de Wet dieren. De Kaderwet ZBO's is van toepassing op het COKZ. In deze Kaderwet is geregeld wanneer de begroting, jaarrekening, jaarverslag e.d. moeten worden ingediend.

Daarnaast voert COKZ publieke taken uit in opdracht van de ministeries van LNV en VWS en voor de NVWA.

1.5 TUCHTRECHTSPRAAK

Bij of krachtens de Landbouwkwaliteitswet worden overtredingen begaan door betrokkenen in het kader van de Wet Dieren aanhangig gemaakt bij het onafhankelijke Tuchtgerecht van het COKZ (Leusden). Dit tuchtgerecht behandelt overtredingen met betrekking tot (boeren)kaas, eieren en pluimveevlees.

Wanneer het tuchtgerecht een voorgelegde overtreding bewezen acht, wordt een tuchtmaatregel opgelegd, meestal een geldboete per overtreding of een berisping.

Het totaal van de gedurende één kwartaal aan een betrokkene ten laste gelegde overtredingen wordt in het navolgende aangeduid als 'een zaak'.

In 2018 was er sprake van overtredingen m.b.t. GTS boerenkaas en BOB Boeren Leidse met sleutels, BGA Gouda Holland, BGA Hollandse geitenkaas, eieren en pluimveevlees.

In een aantal zaken zijn geldboeten opgelegd in verband met voor de consument misleidende aanduidingen op voorverpakkingen van Gouda Holland (kaas). Verreweg de meeste overtredingen bij kaas hadden betrekking op te hoge vocht-

gehalten en te hoge vetgehalten in de droge stof.
Bij eieren hadden de meeste zaken betrekking op kwaliteitsovertredingen, een te hoge hokbezetting (leghennen) en bij vleeskuikens een te hoog afgeleverd gewicht per m2. In onderstaande tabel is het aantal afgehandelde tuchtrechtzaken weergegeven.

Jaar	Aanhangig gemaakt	Aantal zaken met overtredingen ten aanzien van					Afgehandelde zaken			Nog te behandelen
		Boeren-kaas	BGA Gouda	BGA Hollandse Geitenkaas	Eieren	Pluimveevlees	Mondeling	Schriftelijk	Uit vorig jaar	
2012	16	16	0	0	0	0	0	16	0	0
2013	45	12	21	0	12	0	5	45	0	6
2014	72	4	27	0	31	10	20	45	6	26
2015	63	7	32	0	19	5	39	45	26	17*
2016	54	2	17	2**	15	18	24	32	17	17
2017	83	6	22	3	16	36	26	32	17	40
2018	105	4	17	3	27	54	28	75	40	41

*in het overzicht van 2015 was per abuis 22 vermeld
**in 2016 zijn de eerste zaken m.b.t. BGA Hollandse geitenkaas door het tuchtgerecht behandeld

Aantal aanhangig gemaakte en afgehandelde zaken
Het tuchtgerecht heeft in 2018 viermaal een zitting gehouden. Door het tuchtgerecht zijn 28 zaken mondeling en 75 schriftelijk behandeld. In de meeste van de afgehandelde zaken zijn geldboeten opgelegd. In enkele zaken zijn één of meer berisping(en) opgelegd. In een zaak bleek dat er geen sprake was van een overtreding.

1. ALGEMEEN

1.6 FINANCIËN

Activa	2018	2017
Vaste activa	466.464	370.284
Vorderingen op korte termijn en voorraden	2.938.835	2.545.961
Liquide middelen	5.387.023	5.448.243
Totaal	**8.792.322**	**8.364.488**

Passiva	2018	2017
Algemene reserve	4.330.214	4.282.577
Voorzieningen	152.644	140.366
Schulden op korte termijn	4.309.464	3.941.545
Totaal	**8.792.322**	**8.364.488**

Baten	2018	2017
Opbrengsten diensten	8.989.220	8.499.763
Financiële baten	1.550	5.345
Overige baten	162.042	192.697
Totaal	**9.152.812**	**8.697.805**

Lasten	2018	2017
Personeelskosten	4.121.411	3.687.212
Uitbesteding werkzaamheden	2.693.797	2.721.633
Afschrijvingen	143.471	138.313
Huisvestigingskosten	187.128	182.669
Overige bedrijfslasten	1.959.368	1.862.560
Toevoeging algemene reserve	47.637	105.418
Totaal	**9.152.812**	**8.697.805**

2. ACTIVITEITEN COKZ

2.1 WET DIEREN IN DE ZUIVELSECTOR

Inleiding

De Regeling dierlijke producten (een uitvoeringsregeling in het kader van de Wet dieren) vormt sinds enkele jaren de basis voor het toezicht waarmee het COKZ met betrekking tot een aantal specifieke productgroepen is belast.

In de zuivelsector gaat het hierbij om de volgende productgroepen:

- boerderijmelk;
- zuigelingenvoeding bestemd voor de export naar derde landen;
- de kwaliteit van Goudse, Edammer en Commissiekaas;
- de bescherming van de oorsprongsbenaming, de geografische aanduiding en de gegarandeerde traditionele specialiteit van een aantal specifieke kaassoorten.

De wijze waarop het toezicht wordt uitgeoefend is vastgelegd in specifieke controlereglementen. Deze reglementen zijn door het bestuur van het COKZ vastgesteld en door de overheid goedgekeurd.

Toezicht Boerderijmelk (koe- en geitenmelk)

Sinds 1 januari 2015 is het COKZ is aangewezen om toezicht uit te oefenen op de naleving van de gestelde regels inzake de kwaliteit van boerderijmelk. Voor de export van melk en zuivelproducten is van belang dat de grondstof (melk) aan hoge eisen voldoet. Daarom is de kwaliteit van de melk, zoals deze bijvoorbeeld blijkt uit kiemgetal, celgetal, reinheid, residuen van geneesmiddelen e.d., belangrijk.

Met betrekking tot de samenstelling en kwaliteit wordt van elke levering melk een monster genomen door de chauffeurs van de Rijdende Melk Ontvangsten (RMO's). Deze monsters worden door een melkcontrolelaboratorium onderzocht. In verband met het grote belang voor de export van de Nederlandse zuivelproducten heeft het ministerie van LNV besloten deze regelgeving op te nemen in de Regeling dierlijke producten.

Het toezicht omvat onder meer:

- Toezicht op de werkwijze van de chauffeur van de rijdende melkontvangst (RMO). Deze neemt bij het ophalen van de boerderijmelk de monsters voor het bepalen van de samenstelling en de kwaliteit van de melk, en moet hiervoor gekwalificeerd zijn.
- Toezicht op de bewaring van de monsters boerderijmelk tijdens opslag bij de fabriek (monsterbewaarplaatscontrole) en het transport van de monsters naar het laboratorium.
- Toezicht op de uitvoering van een weging van de door de RMO aangevoerde melk ten behoeve van het vaststellen van de hoeveelheid ervan.
- Toezicht op de uitvoering van de analyses door het betrokken laboratorium. Het onderzoek van de boerderijmelk omvat onder meer het kiemgetal, het celgetal en de reinheid van de melk en de aanwezigheid van eventuele residuen van geneesmiddelen.
- Administratief toezicht (en toetsing en implementatie handboek). Het toezicht draagt bij tot een betrouwbare vaststelling van de kwaliteit van de boerderijmelk.

Zuigelingenvoeding

Bij de uitvoer van volledige zuigelingenvoeding en opvolgzuigelingenvoeding uit Nederland naar een staat die geen lid is van de Europese Unie en geen partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, moet, voor zover van toepassing, voldaan worden aan:

a) het Warenwetbesluit bijzondere voeding 2016 én
b) het Warenwetbesluit uitvoer van waren.

Op 29 juni 2013 is de Verordening (EU) Nr. 609/2013 inzake voor zuigelingen en peuters bedoelde levensmiddelen, voeding voor medisch gebruik en de dagelijkse voeding volledig vervangende producten voor gewichtsbeheersing gepubliceerd en is de oude richtlijn 92/95/EG ingetrokken.
De nieuwe (kader)verordening regelt met ingang van 22 februari 2020 de intrekking van de Europese richtlijn waarin tot nu toe de eisen waaraan de

zuigelingenvoeding moet voldoen zijn vastgelegd, te weten Richtlijn 2006/141/EG inzake volledige zuigelingenvoeding en opvolgzuigelingenvoeding. Deze eisen gelden niet alleen voor zuigelingenvoeding die bestemd is voor uitvoer naar derde landen, maar ook voor de afzet van zuigelingenvoeding op de binnenlandse markt en de andere EU-landen. De Nederlandse wetgeving verwijst in de Warenwetregeling zuigelingenvoeding 2007 naar de eisen van de richtlijn. Deze warenwetregeling is weliswaar ook op 20 juli 2016 ingetrokken, maar de bepalingen van de richtlijn blijven van toepassing tot de datum waarop de aanvullende verordeningen die in Verordening (EU) nr. 609/2013 zijn aangekondigd, van kracht worden. Dit is geregeld in het Warenwetbesluit bijzondere voeding 2016, dat op 20 juli 2016 in werking is getreden.

Een van de aangekondigde aanvullende verordeningen is Gedelegeerde verordening (EU) nr. 2016/127, welke op 2 februari 2016 is gepubliceerd. Deze omvat de bijzondere samenstellings- en informatievoorschriften betreffende volledige zuigelingenvoeding en opvolgzuigelingenvoeding en geeft ook informatievoorschriften betreffende de voeding van zuigelingen en peuters. De nieuwe voorschriften worden met ingang van 22 februari 2020 van toepassing, behalve de regels met betrekking tot zuigelingenvoeding die van eiwithydrolysaten wordt vervaardigd. Deze gaan met ingang van 22 februari 2021 gelden.

In de Regeling dierlijke producten (Wet dieren) is het COKZ aangewezen om toe te zien op de naleving van de gestelde regels met betrekking tot zuigelingenvoeding die bestemd is om te worden uitgevoerd. Sinds enkele jaren oefent het COKZ ook het toezicht uit op zuigelingenvoeding die voor de binnenlandse markt wordt geproduceerd, in dit geval op basis van de Warenwet onder auspiciën van de NVWA. Dit is geregeld in de Warenwetregeling aanwijzing en werkwijze toezichthouders COKZ.

Nationale kwaliteitsvoorschriften voor Goudse, Edammer en Commissiekaas
Ook voor Goudse, Edammer en Commissiekaas is het toezicht door het COKZ

gebaseerd op bepalingen in de Regeling dierlijke producten. De jaren geleden sterk vereenvoudigde kwaliteitseisen voor deze kaassoorten sluiten nauw aan bij de internationale standaarden voor Goudse en Edammer kaas van de Codex Alimentarius.

Beschermde oorsprongsbenaming (BOB)

De Nederlandse zuivelsector heeft in voorgaande jaren bij de Europese Commissie productdossiers ingediend, teneinde bescherming te verkrijgen voor de oorsprongsbenaming van een aantal specifieke kaassoorten op basis van Verordening (EG) 510/2006 (thans Verordening (EU) Nr. 1151/2012). De productdossiers hebben betrekking op Boeren Leidse met sleutels, Noord-Hollandse Gouda en Noord-Hollandse Edammer, evenals voor Kanterkaas, Kanterkomijnekaas en Kanternagelkaas, en zijn door de Europese Commissie goedgekeurd. Sindsdien genieten deze kaassoorten bescherming van de oorsprongsbenaming, mits zij voldoen aan de eisen die in de onderscheiden productdossiers zijn vastgelegd.

Eén van de eisen waaraan moet worden voldaan is, dat de melk voor de bereiding van deze kaas uitsluitend afkomstig is uit het in het betreffende productdossier beschreven gebied. Bovendien mag alleen kaas die in datzelfde gebied is geproduceerd, als BOB-kaas worden aangeduid en verhandeld. Op de etikettering moet het Europese logo voor BOB-producten worden aangebracht met in hetzelfde gezichtsveld de naam die in het productdossier is vastgelegd.

Het toezicht beperkt zich tot de 2 producenten van Noord-Hollandse Gouda en de 12 bereiders van Boeren Leidse met sleutels, alsmede op de opvolgende bereiders van kaas die deze kaassoorten rijpen. Voor Noord-Hollandse Gouda is in het 4e kwartaal bij de eerste en opvolgende bereiders de wijze van controle uitgebreid zodanig dat deze meer in overeenstemming is met de traditioneel vastgelegde frequenties van controles en monsternemingen. Er is in 2018 geen kaas geproduceerd en verhandeld onder de beschermde oorsprongsbenamingen ‘Noord-Hollandse Edammer’, ‘Kanterkaas’, ‘Kanterkomijnekaas’ en ‘Kanternagelkaas’.

Beschermde geografische aanduiding (BGA)
Een groot deel van de in Nederland geproduceerde natuurgerijpte fabrieks-kaas wordt als 'Gouda Holland' en 'Edam Holland' bereid en verhandeld. Aldus aangeduid en voorzien van de term 'beschermde geografische aanduiding' of de afkorting daarvan, genieten de betreffende kaassoorten sinds december 2010 bescherming in het kader van Verordening (EG) Nr. 510/2006 (thans Verordening (EU) Nr. 1151/2012). De eisen waaraan deze kaassoorten moeten voldoen zijn vastgelegd in de desbetreffende productdossiers. Deze zijn destijds door de dossierhouder, de Nederlandse Zuivel Organisatie (NZO) ter registratie bij de Europese Commissie ingediend.

Het COKZ is in de Regeling dierlijke producten aangewezen om toe te zien op de naleving van de eisen die in de genoemde productdossiers zijn vastgelegd. Het toezicht vindt plaats bij de producenten en opvolgende bereiders van deze kaassoorten. Er zijn in Nederland 14 producenten van Gouda Holland en/of Edam Holland. Er zijn 41 opvolgende bereiders.

Het toezicht is uitgewerkt in het Controlereglement COKZ BGA Gouda Holland en Edam Holland. Dit reglement is destijds door het COKZ-bestuur vastgesteld en door de Staatssecretaris van Economische Zaken goedgekeurd.

Registratie BGA Hollandse geitenkaas
In 2016 is begonnen met de controle van de BGA Hollandse geitenkaas . Er zijn in Nederland vier producenten die zich fabrieksmatig bezighouden met de productie van deze beschermde kaassoort en zijn er 18 opvolgende bereiders waar deze BGA Hollandse geitenkaas verder gerijpt wordt.
'Hollandse geitenkaas' is een traditionele, geografische benaming voor een halfharde, in Nederland geproduceerde natuur- of foliegerijpte kaas. De kaas wordt bereid overeenkomstig een eeuwenoud productieproces van Goudse kaas. Ze moet volledig worden geproduceerd van geitenmelk die is gewonnen van de Nederlandse Witte Geit of kruisingen van deze geit met andere melktypische gei-

tenrassen. Bovendien moet de melk uitsluitend afkomstig zijn van in Nederland gevestigde geitenbedrijven. 'Hollandse geitenkaas' wordt minimaal 25 dagen natuurlijk gerijpt met een korstontwikkeling, of als korstloze kaas in een folieverpakking gerijpt tot een consumentgereed product. Natuurlijke rijping met een korstontwikkeling mag alleen in Nederland plaatsvinden. Het desbetreffende door de Nederlandse geitenzuivel organisatie (NGZO) bij de Europese Commissie ingediende productdossier werd in mei 2015 door de Europese Commissie officieel geregistreerd. In het productdossier en in de Regeling dierlijke producten (Wet dieren) is vastgelegd dat het COKZ als toezichthouder is aangewezen. Dit toezicht wordt uitgevoerd aan de hand van een door het COKZ-bestuur in 2015 vastgesteld controleprogramma Hollandse geitenkaas.

Gegarandeerde traditionele specialiteit (GTS)

'Boerenkaas' is een gegarandeerde traditionele specialiteit (GTS). Met deze benaming aangeduid, en voorzien van de bijbehorende term of afkorting en het specifieke Europese GTS-logo, geniet de 'Boerenkaas' op de Europese markt bescherming, mits zij voldoet aan de eisen die zijn vastgelegd in het productdossier 'Boerenkaas'. Dit productdossier is eertijds ingediend door de Bond van Boerderijzuivelbereiders in het kader van Verordening (EG) 509/2006 (thans Verordening (EU) Nr. 1151/2012).

Krachtens bepalingen in de Regeling dierlijke producten staat alle kaas die als 'Boerenkaas' wordt geproduceerd en verhandeld, onder toezicht van het COKZ. Het toezicht wordt ook hier uitgevoerd op basis van een door het COKZ-bestuur vastgesteld, en de Nederlandse overheid goedgekeurd controlereglement. 'Boerenkaas' wordt geproduceerd door 215 boerderijzuivelbereiders. Kaas die niet voldoet aan de eisen van het productdossier 'Boerenkaas', mag niet als zodanig aangeduid op de markt worden gebracht, maar moet bij verhandeling op andere wijze worden aangeduid en gepresenteerd. In het verslagjaar is veel onderzoek gedaan naar de "echtheid" van Boerenkaas.

2.2 EU-HYGIËNEVERORDENINGEN

De EU-hygiëneverordeningen stellen voorschriften voor alle levensmiddelenbedrijven. Levensmiddelenbedrijven in de melk- en zuivelsector zijn:
- Melkveehouderijen;
- Boerderijzuivelbereiders;
- Fabrieksmatige bereiders;
- Opvolgende bereiders (verdere verwerking, veredeling en opslag van zuivelproducten);
- Zuigelingenvoedingfabrikanten.

Voor deze bedrijven is het COKZ aangewezen als toezichthouder.

Toezicht melkveehouderij
Nederland telt ongeveer 17.000 melkveehouderijen, waarbij naast koemelkveehouderijen er ook geitenmelk- en schapenmelkveehouderijen en enkele paarden- en buffelmelkerijen zijn. De meeste melk wordt geleverd aan een zuivelonderneming die dit verwerkt tot zuivelproducten. Alle ontvangers van boerderijmelk hebben borgingssystemen voor de melkveehouderij waarin ook de voorschriften van de EU-hygiëneverordeningen zijn geïmplementeerd. Bijna alle melkveehouderijen in Nederland vallen onder een dergelijk borgingssysteem. De controles op de borgingssystemen wordt uitgevoerd door private organisaties. Bij de melkveehouderijen die niet onder een borgingssysteem vallen, wordt direct toezicht toegepast door het COKZ.

In 2018 heeft COKZ steekproefsgewijze onaangekondigde inspecties uitgevoerd bij een aantal melkveehouderijen met een borgingssysteem.

Tevens is in 2018 beoordeeld in welke mate er sprake is geweest van MRL-overschrijdingen van antibiotica in de melkveehouderij en hoe vaak, en met welke reden, er melkweigering is toegepast door de ontvanger van boerderijmelk bij melkveehouderijen.

MELKTAPS

Steeds meer melkveehouderijbedrijven plaatsen een melktap bij hun bedrijf voor directe verkoop aan de consument. Melktaps kunnen echter een risico opleveren omdat het gaat om rauwe melk.

Naar aanleiding van de Integrale Risico Analyse zuivel is besloten in 2018 en 2019 extra aandacht te besteden aan de melktaps, door middel van monsterneming en beoordeling van de aanbiedingsvorm van rauwe melk. De melk in de melktaps en de aanbiedingsvorm moeten voldoen aan de daaraan gestelde eisen uit het Warenwetbesluit hygiëne van levensmiddelen. Een melktap mag bijvoorbeeld uitsluitend aanwezig zijn op het bedrijf van de melkveehouder waar die melk is gewonnen; in de directe omgeving moet de volgende vermelding gebezigd worden: RAUWE MELK VOOR GEBRUIK KOKEN; er zijn strikte regels over de koeling van de melk, er zijn microbiologische eisen met betrekking tot o.a. het kiemgetal, Salmonella e.d. Het COKZ voert het toezicht uit op verkoop van rauwe melk direct aan de consument met name over de microbiologische kwaliteit van rauwe melk van verschillende diersoorten en de manier waarop de melk ter verkoop wordt aangeboden.

Toezicht zuivelproducenten en opslaglocaties

Door het COKZ wordt jaarlijks bij alle Nederlandse zuivelproducenten een audit of inspectie uitgevoerd. Elk jaar wordt er een onderwerp vastgesteld dat tijdens alle uit te voeren audits extra aandacht krijgt.

In totaal zijn 973 beoordelingen uitgevoerd.

Bedrijfscategorie	2018	2017
Fabrieksmatige (incl. opvolgende) bereiders van zuivelproducten	337	357
Kleinschalige bereiders en boerderijzuivelbereiders	564	608
Opslaglocaties van zuivelproducten	49	38
Zuigelingenfabrikanten	23	19
Totaal	**973**	**1022**

Afhandeling van tekortkomingen door het COKZ heeft plaatsgevonden overeenkomstig het interventiebeleid van de NVWA. Naast het opmaken van schriftelijke waarschuwingen en rapporten van bevindingen is bij betrokken bedrijven tevens een herbeoordeling uitgevoerd.

Monsterneming en onderzoek

Het COKZ voert monsterneming en onderzoek uit om te controleren of zuivelproducten aan de gestelde normen voldoen. De verschillende productsoorten worden o.a. onderzocht op microbiologische criteria. De frequentie van het onderzoek per productsoort is gebaseerd op een risicoanalyse.

In 2018 is bij de fabrieksmatige bereiders met eenzelfde frequentie als in 2017 bemonsterd en onderzocht op voedselveiligheidcriteria . Het aantal in onderzoek genomen deelmonsters per onderzochte partij is conform de wetgeving verhoogd van n=1 naar n=5. In 2018 zijn de monsters, genomen bij fabrieksmatige bereiders, niet meer onderzocht op proceshygiëneindicatoren omdat dit de verantwoordelijkheid van de bedrijven zelf is.

Bij de boerderijzuivelbereiders/kleinschallige bereiders en bij de bereiders van

bijzondere voeding is ook bemonsterd. Hier richt het onderzoek zich op zowel voedselveiligheid criteria als proceshygiëneindicatoren.

Er is o.a. onderzocht op de volgende parameters: Listeria monocytogenes, Salmonella, Coagulase positieve Staphylococcen, Escherichia coli, Shigatoxine producerende Escherichia coli (STEC), Enterobacteriaceae, Cronobacter spp. en Bacillus cereus

2.3 VERORDENING DIERLIJKE BIJPRODUCTEN

In de Europese Unie is de Verordening dierlijke bijproducten (Verordening (EG) 1069/2009) van kracht, waarvan een nadere uitwerking bestaat in de vorm van Verordening (EG) 142/2011. Deze voorschriften zijn in Nederland geïmplementeerd krachtens de Wet dieren en nader uitgewerkt in het Besluit en de Regeling dierlijke producten. In de Verordening zijn voorschriften vastgelegd voor de verwerking van dierlijke producten die niet bestemd zijn of bestemd worden voor menselijke consumptie. Afhankelijk van de aard van het product kunnen dierlijke bijproducten onder meer bestemd worden voor dierlijke consumptie, vergisting, compostering of verbranding. Bescherming van de voedselveiligheid en diervoederveiligheid zijn daarbij leidende principes.

Het COKZ heeft ook in 2018, in opdracht van de NVWA, inspecties uitgevoerd bij zuivelproducenten. Deze inspecties zijn geïntegreerd in de inspecties die in het kader van het EU-Hygiënepakket worden uitgevoerd.

2.4 EXPORTCERTIFICATEN EN AANSLUITMODULE

Het COKZ is namens de minister van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit aangewezen voor het afgeven van gezondheids- en andere productcertificaten ten behoeve van de export van Nederlandse zuivelproducten bestemd voor de humane consumptie. De NVWA is bevoegd tot de afgifte van

veterinaire certificaten. Het COKZ verzorgt de voorbereiding van de afgifte van NVWA-certificaten voor zuivelproducten. Hiermee is er voor de zuivelsector één loket in Leusden voor de afgifte van alle exportcertificaten.
De garantie voor een betrouwbare afgifte van exportcertificaten is in het algemeen gebaseerd op de volgende controleprogramma´s die door het COKZ worden uitgevoerd:

- de inspecties die het COKZ bij zuivelbedrijven uitvoert in het kader van Verordening (EG) nr. 853/2004 voor specifieke hygiënevoorschriften voor levensmiddelen van dierlijke oorsprong;
- het controleprogramma in het kader van de Wet dieren;
- het controleprogramma in het kader van de zogenaamde aansluitmodule Gezondheids- en andere productcertificaten. De eisen waaraan de producten in deze module moeten voldoen zijn ontleend aan de Warenwet. Bedrijven die zich aansluiten voor dit controleprogramma, kunnen op een eenvoudige manier gezondheidscertificaten van het COKZ verkrijgen, omdat zij continu onder toezicht staan van het COKZ.

Tabel Controleprogramma's, ontwikkeld in het kader van de aansluitmodule Gezondheids- en andere productcertificaten

- Boter
- Melkvet
- Boterproducten andere dan boter en melkvet
- Kaas bij de kaasfabriek
- Kaas bij opvolgende bereiders van geraspte en versneden kaas
- Smeltkaas en smeltkaaspoeder
- Kwark/verse kaas
- Producten bereid door het stremmen van melk met melkvreemd vet en aansluitend rijpen bij de fabriek, het rijpingsbedrijf en de bereiders van het geraspte en versneden product
- Kaas bij boerderijzuivelbereiders en opvolgende bereiders van uitsluitend kaas bereid door boerderijzuivelbereiders

- Melkpoeder
- Weipoeder
- Poedervormige melkproducten, andere dan melkpoeder, weipoeder en zuigelingenvoeding
- Geëvaporeerde melk
- Rauwe c.q. gethermiseerde resp. gepasteuriseerde aanvullingsmelk
- Gepasteuriseerde consumptiemelk en vloeibare melkproducten op basis van gepasteuriseerde melk
- Gecondenseerde melk met suiker
- Gesteriliseerde melk resp. UHT-verhitte consumptiemelk en vloeibare melkproducten op basis van gesteriliseerde resp. UHT-verhitte melk
- Buitenlandse en niet-zuivelgrondstoffen
- Consumptie-ijs op basis van melk
- Export Rusland/Douane Unie
- Export Algerije
- Export China
- Export Brazilië

In 2018 heeft het COKZ certificaten 48.169 verstrekt aan het zuivelbedrijfsleven. Daarmee is het aantal certificaten opnieuw toegenomen (2017: 46.990). Het aantal in Leusden afgegeven veterinaire certificaten nam eveneens verder toe: in 2018 werden 33.220 certificaten verstrekt (2017: 30.536). Niet eerder werden bij of door het COKZ in één jaar zoveel exportcertificaten afgegeven.

Een aantal opvallende stijgers in 2018 waren China, Japan en Egypte. Voor Chili en Argentinië werden aanzienlijk minder certificaten afgegeven. Het zuivelbedrijfsleven heeft in 2017 een aantal wijzigingsvoorstellen gedaan op het systeem e-CertNL. Deze wijzigingen zijn door de NVWA en COKZ opgepakt in de vorm van een RFC (Request For Change). De wijzigingen zijn in 2018 in de programmatuur verwerkt en in productie genomen. Daarnaast is het voor de bestemming Algerije mogelijk gemaakt om in meer gevallen de aanvraag via e-CertNL uit te voeren. In het verleden moesten deze aanvragen (deels) handmatig plaatsvinden.

2. ACTIVITEITEN COKZ

Aantal afgegeven certificaten

Instantie	2018	2017	2016
COKZ	48.169	46.990	46.259
Veterinair	33.220	30.536	28.711
Totaal	**81.389**	**77.526**	**74.970**

BREXIT

De Brexit bezorgt de Nederlandse overheid en de toezichthouders veel zorgen. Het is niet duidelijk of er een harde Brexit gaat komen of dat het VK en de EU uiteindelijk toch tot overeenstemming kunnen komen over een zachte Brexit met een overgangstermijn. Bij een harde Brexit is het Verenigd Koninkrijk (VK) eind maart 2019 een “derde land” en moeten alle partijen levensmiddelen van dierlijke oorsprong en een groot aantal plantaardige producten worden voorzien van een export-certificaat. In 2018 is veel energie gestopt in het anticiperen op een harde Brexit, waarbij een inschatting is gemaakt van de handelsstromen van en naar het VK en zijn scenario’s uitgewerkt om te voorkomen dat de Brexit leidt tot grote files aan de grens. Duidelijk is in ieder geval dat er meer personeel nodig zal zijn om de Brexit in goede banen te leiden. Voor zuivel en eieren is de inschatting dat er minimaal 3 fte extra nodig zijn. Twee hiervan zijn in 2018 aangenomen.

2.5 AUDITS (VAN BUITENLANDSE AUTORITEITEN EN DELEGATIES VAN NVWA)

Europese Rekenkamer
In de periode van 26 februari t/m 2 maart is een inspectie uitgevoerd door de Europese Rekenkamer. Dit betrof een inspectie op de implementatie en uitvoering door de Europese Commissie en de Lidstaten van de regelgeving op het gebied van levensmiddelen betreffende chemische verontreinigingen. Het was een zeer brede inspectie waarbij naast de beoordeling van het functioneren van de Europese Commissie ook de uitvoering in de Lidstaten is beoordeeld. Conclusie is dat de omvang van de door de Europese Unie opgelegde controles niet altijd gerealiseerd wordt, de handelwijze in geval van afwijkingen niet altijd duidelijk is, dat er meer met de private sector samengewerkt moet worden en dat de EFSA achterloopt qua werkzaamheden. Opgemerkt wordt dat de conclusie betrekking heeft op meerdere lidstaten en de Europese Commissie zelf, alsmede alle levensmiddelensectoren.

Studiebezoek vanuit Georgië
In maart 2018 was er een missie van vijf bedrijven op het gebied van de vlees en zuivelsector uit Georgië op uitnodiging van de Nederlandse overheid. Doel van de missie is: het verbeteren van de processen in Georgië. In dat kader is door COKZ een toelichting gegeven over toezicht en controle, inspectie en keuringsreglementen en over de EU/NL regel- en wetgeving betreffende zuivel export en import.

Bezoek Duitse journalisten 7/8 juni 2018
Op 7 en 8 juni 2018 was er via LNV/RVO een bezoek van enkele Duitse journalisten aan de Nederlandse eiersector. LNV, NVWA, OVONED, COKZ/NCAE en branche-organisaties van de eiersector waren betrokken bij dit bezoek om een toelichting te geven.

Informeel bezoek van een Chinese delegatie
Op 30 juni 2018 is door een Chinese delegatie, waaronder een Minister, een informeel bezoek gebracht aan een kaasfabriek. LNV en COKZ waren vanuit de overheid en toezichthouder hierbij aanwezig.

Inspectie Israël
Van 20 t/m 27 november heeft door Israël een inspectie in Nederland plaatsgevonden van de sector rundvlees en tafeleieren. Een presentatie is gehouden over het toezicht door de NVWA en de NCAE in de eiersector. Inhoudelijk zijn er geen opmerkingen over de inhoud en wijze van het toezicht in de eiersector. Wel is een onderwerp in hoeverre tafeleieren bestemd voor Israël een langere THT dan 28 dagen mogen hebben en deze na het sorteren gekoeld mogen worden. Hierover vindt tussen LNV en de Israëlische autoriteiten verdere afstemming plaats.

Inspectie Japan
Door de Japanse autoriteiten heeft een inspectie van diverse levensmiddelensectoren in Nederland plaatsgevonden van 12 t/m 16 november. Eén van de sectoren betrof inspectie van de zuivelsector. Hiertoe heeft tijdens een inspectiebezoek van een kaasfabriek een toelichting plaatsgevonden van het toezicht in de totale keten van melkveehouderij t/m zuiveleindproduct. Ook door de Japanse autoriteiten is een presentatie gegeven over de wijze van toezicht en controle door de Japanse autoriteiten bij de import van levensmiddelen. Bevindingen bij de import van Nederlandse zuivelproducten is dat er nagenoeg geen afwijkingen worden geconstateerd en dat tijdens het inspectiebezoek nadere informatie is verkregen op welke wijze toezicht en controle in Nederland plaatsvindt om dit te realiseren.

Informatiebezoek Japan
Door Japanse autoriteiten is een informatiebezoek gebracht aan Nederland van 26 t/m 28 november met als doel geïnformeerd te worden over de wijze van

electronische exportcertificering. Door NVWA en COKZ is met een bezoek aan een zuivelbedrijf de digitale werkwijze van aanvragen, verificatie en afgifte van exportcertificaten bij zuivelproducten toegelicht.

2.6 INTERVENTIEREGELINGEN

2.6.1 Particuliere opslag van boter

Particuliere opslag van boter is een regeling waarbij door natuurlijke of rechtspersonen met de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO) contracten kunnen worden afgesloten om boter tijdelijk uit de markt te nemen en voor eigen rekening en risico op te slaan in vrieshuizen. De ondernemers moeten in de EU zijn gevestigd en in een BTW-register in de EU zijn ingeschreven. Het gaat om in de EU geproduceerde boter die in Nederland in een vrieshuis wordt opgeslagen. De contractant ontvangt voor de opslag van de RvO een vergoeding.

De voorwaarden voor de regeling zijn gebaseerd op de Verordening (EU) nr. 1308/2013, Uitvoeringsverordening (EU) nr. 947/2014 tot opening van de particuliere opslag voor boter en tot voorafgaande vaststelling van het steunbedrag, laatstelijk gewijzigd bij uitvoeringsverordening (EU) nr. 2016/224, inzake de verlenging van de indientermijn voor aanvragen (PB L 41 van 17 februari 2016). In 2017 is een nieuwe interventieregeling 2017 gepubliceerd (Staatscourant 2017, nr. 20916).

COKZ is in de regeling aangewezen als bevoegde autoriteit en is bevoegd tot het verrichten van monsteranalyses (boter) die op grond van de regelgeving moeten plaatsvinden ten einde vast te stellen of aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan. In 2018 zijn geen monsters boter in het kader van deze regeling geanalyseerd.

2.6.2. Openbare opslag van magere melkpoeder

Openbare opslag van magere melkpoeder is een regeling waarbij magere melkpoeder voor interventie kan worden aangeboden in een vastgestelde periode.

Dit gebeurt als prijzen van magere melkpoeder onder een bepaald niveau dalen, bijvoorbeeld destijds door de Russische boycot of zoals in 2015 en 2016 als gevolg van een te veel aan melk in de EU na het beëindigen van de Superheffing. Aankoop vindt plaats tegen een vaste interventieprijs en er kan een maximale hoeveelheid magere melkpoeder worden aangekocht worden in de EU. Elke in de Gemeenschap gevestigde en voor BTW-doeleinden geregistreerde marktdeelnemer mag magere melkpoeder voor interventie aanbieden.

De magere melkpoeder wordt na verloop van tijd weer op de markt gebracht. De voorwaarden van deze aankoopregeling vloeien voort uit Europese en nationale regelgeving, met name de Verordening (EU) nr. 1308/2013, Uitvoeringsverordening (EU) nr. 948/2014 tot opening van de particuliere opslag voor magere melkpoeder en tot voorafgaande vaststelling van het steunbedrag, laatstelijk gewijzigd bij uitvoeringsverordening (EU) nr. 2018/154, inzake de verlenging van de indientermijn voor aanvragen. In 2017 is een nieuwe interventieregeling 2017 gepubliceerd (Staatscourant 2017, nr. 20916).

De aangeboden melkpoeder moet aan bepaalde kwaliteitseisen voldoen. De controle en de bemonstering van het geleverde magere melkpoeder in het opslagpand worden uitgevoerd door de NVWA. De monsters worden in duplo genomen. Als er bij de chemische analyse een afkeuring plaatsvindt dan kan de aanbieder van het magere melkpoeder herkeuring aanvragen. In de Regeling Interventie is opgenomen dat het RIKILT voor het onderzoek het eerste laboratorium is en het COKZ verantwoordelijk is voor de analyse van de monsters bij heronderzoek. In 2018 zijn in dat kader 10 monsters magere melkpoeder voor heronderzoek geanalyseerd.

2.7 CROSS COMPLIANCE MELKVEEHOUDERIJBEDRIJVEN

Er is een Europese Raadsverordening (EG) nr. 1782/2003 van kracht die voorschriften bevat voor de steunverlening aan landbouwers. Deze verordening

bepaalt dat landbouwers voor het verkrijgen van de volledige steun moeten voldoen aan een aantal randvoorwaarden. Een van deze randvoorwaarden is het naleven van wettelijke eisen (beheereisen) door landbouwers. Het gaat om eisen op het gebied van milieu, volksgezondheid, diergezondheid, plantgezondheid en dierenwelzijn. De eisen zijn opgenomen in 19 Europese richtlijnen of verordeningen en de daarbij behorende uitvoeringsverordeningen. Het gaat daarbij niet om de complete richtlijn of verordening, maar om een beperkt aantal specifieke artikelen daaruit. De eisen zijn voor alle landbouwers in de EU gelijk.

In het kader van dit Gemeenschappelijk Landbouwbeleid moet de overheid elk jaar bij primaire landbouwbedrijven die premie aanvragen controleren op de genoemde wettelijke eisen ("cross compliance"). De selectie van deze bedrijven gebeurt op basis van risicoanalyse. De controle vindt plaats door de controleurs die de landbouwbedrijven (regulier) bezoeken. Het ministerie van LNV heeft COKZ opdracht gegeven een onderdeel van de genoemde wettelijke eisen uit te voeren bij de door de overheid geselecteerde melkveehouderijbedrijven. COKZ heeft deze opdracht gekregen omdat COKZ reeds als toezichthouder op de hygiëneregelgeving voor de zuivel in Nederland controles bij de melkveehouderijbedrijven uitvoert. In Nederland is voor de coördinatie van cross compliance de NVWA door het Minister van LMV aangewezen als de Coördinerende Controle Autoriteit.

3. ACTIVITEITEN NCAE

3. ACTIVITEITEN NCAE

3.1 WET DIEREN: HANDELSNORMEN EIEREN EN PLUIMVEEVLEES

Inleiding

Het toezicht in het kader van de EU-hygiëneverordeningen en de Wet dieren op de naleving van eisen met betrekking tot eieren (hygiëne-eisen, handelsnormen en dierlijke bijproducten) en pluimveevlees (handelsnormen) is sinds 1 juli 2012 ondergebracht in een afzonderlijke dienst van het COKZ: de Nederlandse Controle Autoriteit Eieren (NCAE). De wijze waarop het toezicht wordt uitgeoefend is vastgelegd in een specifiek controlereglement. Dit reglement is door het bestuur van het COKZ vastgesteld en vervolgens door de overheid goedgekeurd.

Eieren

Met betrekking tot eieren zijn in EU-verband handelsnormen van toepassing, welke zijn vastgelegd in Verordening (EG) Nr. 589/2008 (handelsnormen voor eieren). Deze verordening is een uitvoeringsverordening in het kader van de gemeenschappelijke marktordening op basis van Verordening (EU) Nr. 1308/2013 (de 'Integrale GMO-verordening'). Op basis van deze verordening worden controles bij pluimveehouders, verzamelaars, pakstations, grossiers, eiproductenhandelaren uitgevoerd. Bij de controles wordt nagegaan of de producentencode en het juiste houderijsysteem (kooi, scharrel, vrije uitloop) op de eieren is aangebracht, of de T.H.T.-datum correct is, de transportaanduidingen kloppen, de eieren binnen de gestelde termijn zijn gesorteerd op kwaliteit en gewicht e.d.

De NCAE is krachtens bepalingen in de Regeling dierlijke producten (Wet dieren) bevoegd het toezicht op dit terrein in Nederland uit te voeren. De uitvoering van het toezicht heeft in 2018 te lijden gehad van de gevolgen van de uitbraak van aviaire influenza en de afhandeling fipronil kwestie van 2017.

Pluimveevlees

Ook met betrekking tot pluimveevlees zijn er in de Europese Unie handelsnor-

men van toepassing. Ook hier gaat het om een verordening op basis van eerder genoemde Verordening (EU) Nr. 1308/2013. Het betreft Verordening (EG) Nr. 543/2008 (handelsnormen voor vlees van pluimvee). De NCAE houdt toezicht op de naleving van de regels en ontleent ook in dit geval haar bevoegdheid op dit punt aan bepalingen in de Regeling dierlijke producten (Wet dieren). Op basis van deze verordening worden controles uitgevoerd bij pluimveeslachterij en uitsnijderijen. Bij deze bedrijven wordt gecontroleerd of

- de benamingen waaronder het pluimveevlees wordt verkocht (vers, (diep) bevroren e.d.) correct zijn;
- de etikettering, aanbiedingsvorm en reclame met betrekking tot voor de eindverbruiker bestemd vlees van pluimvee aan de in de handelsverordening gestelde eisen voldoen;
- op het etiket van vers pluimveevlees de datum van minimale houdbaarheid vervangen is door de uiterste consumptiedatum;
- op het etiket van voorverpakt vlees van pluimvee of op de voorverpakkingen of op het daaraan gehechte etiket tevens het erkenningsnummer van het slachthuis of de uitsnijderij is aangebracht;
- op de voorverpakkingen het gewicht van het product, bekend als “nominaal gewicht”, is vermeld.

Bij pluimveeslachterijen wordt ook gecontroleerd op het watergehalte van het vlees.

Ook wordt bij vleeskuikenbedrijven en -slachterijen gecontroleerd op de facultatieve vermelding: “scharrel ... binnengehouden” en “scharrel ... met uitloop” (artikel 11 resp. 12 van de Verordening (EG) nr. 543/2008). Deze vermelding mag uitsluitend worden gebruikt als de bezettingsdichtheid per vierkante meter vloeroppervlakte niet meer bedraagt dan 25 kg (resp. 27,5 kg), er niet meer dan 15 (resp. 13) kuikens per m2 zijn en de kuikens na minimaal 56 dagen worden geslacht. Bij “scharrel ... met uitloop” gelden nog aanvullende eisen: de dieren moeten ten minste gedurende de helft van hun leven overdag voortdurend toegang hebben gehad tot een uitloopruimte in de vrije lucht, waarbij elk dier beschikt over ten minste 1 m2 grondoppervlak en er zijn eisen gesteld aan de

grootte van de uitloopluiken. Op grond van de verordening moeten alle koppels vleeskuikens worden gecontroleerd.

Importpluimveevlees
De lidstaten van de Europese Unie en de Europese Commissie hebben in het kader van de handelsnormen bepaald dat er met betrekking tot de import van pluimveevlees uit derde landen steekproefsgewijs moet worden gecontroleerd op het watergehalte van dit pluimveevlees. De NCAE is in Nederland belast met het toezicht op de naleving van de gestelde eisen. Per kalenderjaar worden 200 monsters genomen en onderzocht op het waterhalte.

Stalmeting
De overheid heeft in 2015 besloten tot het ontwikkelen van een publiek register waarin van alle stallen voor het houden van legpluimvee relevante gegevens worden vastgelegd. Dit besluit is genomen omdat gegevens over de bezettingsgraad van de pluimveestallen ontbrak. De NCAE is op verzoek van de overheid in 2015 begonnen met het meten van de pluimveestallen, en heeft deze werkzaamheden in 2016, 2017 en 2018 voortgezet. Deze metingen zijn van belang om te kunnen nagaan hoeveel kippen er in een stal gehuisvest mogen worden. De metingen omvatten zowel IKB- als niet-IKB-bedrijven. Voor het verrichten van de stalmetingen is een termijn van drie jaar uitgetrokken. In verband met aviaire influenza (vogelgriep) konden pluimveehouders in 2018 in een aantal periodes niet worden bezocht. In 2018 werd het aantal metingen tevens beperkt door het fipronil incident. Hierdoor is een achterstand opgelopen ten opzichte van de oorspronkelijke planning. Het meten van de stallen wordt in ieder geval in 2019 nog voortgezet.

3.2 EU-HYGIËNEVERORDENINGEN

De EU-hygiëneverordeningen stellen voorschriften voor alle levensmiddelenbe-

drijven. Levensmiddelenbedrijven in de eiersector zijn:
- Legeindpluimveehouderijen;
- Verzamelaars;
- Pakstations;
- Eiproductenfabrikanten;
- Eiproductenhandelaren.

Voor deze bedrijven is de NCAE aangewezen als toezichthouder. Afhandeling van tekortkomingen door de NCAE heeft plaatsgevonden overeenkomstig het interventiebeleid.

Legeindpluimveehouderijen
Nederland telt ongeveer 860 legeindpluimveehouderijen. Hiervan hebben circa 725 bedrijven een borgingssysteem waarin ook de eisen van het hygiënepakket zijn geïmplementeerd. Deze legeindpluimveehouderijen worden eenmaal per 3 jaar gecontroleerd. Legeindpluimveehouderijen zonder een borgingssysteem worden eenmaal per jaar gecontroleerd.

Vanwege het fipronil-incident zijn er vanaf medio juli 2017 tot ver in 2018 geen, dan wel beperkt, controles uitgevoerd op (voor eieren) geblokkeerde legeindpluimveehouderijen. Tevens hebben er vanaf begin december 2017 tot en met het eerste kwartaal 2018 bij geen van de legeindpluimveehouderijen controles meer plaatsgevonden, in verband met de vogelgriep.

Verzamelaars en pakstations
In totaal zijn er 11 geregistreerde verzamelaars en 120 pakstations van eieren. Bij verzamelaars wordt jaarlijks een inspectie uitgevoerd. Bij pakstations wordt jaarlijks zowel een audit (aangekondigd) als een inspectie (onaangekondigd) uitgevoerd. Additioneel wordt risico-gebaseerd toezicht uitgevoerd op de traceerbaarheid van de eieren.

Eiproductenfabrikanten en -handelaren
Er zijn 20 eiproductenfabrikanten en 15 eiproductenhandelaren. Bij deze bedrijven wordt jaarlijks zowel een audit (aangekondigd) als inspectie (onaangekondigd) uitgevoerd. Additioneel wordt risico-gebaseerd toezicht uitgevoerd op de traceerbaarheid.

In totaal zijn 697 beoordelingen uitgevoerd.
Hieronder een overzicht van het aantal beoordelingen in 2018 vergeleken met 2017 per bedrijfscategorie:

Bedrijfscategorie	2018	2017
Eiproductenfabrikanten –en handelaren	70	77
Legeindpluimveehouders	318	299
Pakstations	300	219
Verzamelaars	9	10
Totaal	**697**	**605**

Gezien de incidenten in 2017 m.b.t. tracering, gerelateerd aan salmonella in eieren en het fipronil-incident zijn in 2018 meer inspecties uitgevoerd bij pakstations op het item traceerbaarheid dan in 2017.

Monsterneming en onderzoek
De NCAE voert bij eiproductenfabrikanten in het kader van de EU-hygiëne-verordeningen monsterneming en onderzoek uit om te controleren of eiproducten aan de gestelde normen voldoen. Onderzochte microbiologische parameters zijn Listeria monocytogenes, Salmonella en Enterobacteriaceae. Daarnaast vindt,

steekproefsgewijs, onderzoek in eieren plaats op de aanwezigheid van dioxines, dioxine-achtige PCB's en bepaalde PCB's (Polychloorbifenyl, zeer giftige chloorverbindingen).

FIPRONIL IN EIEREN

In het jaarverslag van 2017 is een en ander over de constatering van fipronil in eieren. Fipronil in eieren is voor veel pluimveehoudeijbedrijven een groot drama geweest. Voor de NCAE betekende dit dat er voor controles niet konden worden uitgevoerd omdat bedrijven geblokkeerd waren. De fipronilproblematiek hield niet op in 2017. Ook in 2018 is er veel te doen geweest over fipronil. Er waren in 2018 nog steeds bedrijven geblokkeerd omdat het niet mogelijk bleek de fipronil uit de stallen te krijgen. Ook bleek bij onderzoek dat er nog regelmatig eieren verontreinigd waren met fipronil. Dit leidde dan weer tot traceringsacties en het tijdelijk blokkeren van pluimveehouderijbedrijven.

VOGELGRIEP EN OPHOKPLICHT

In december 2017 was in Nederland vogelgriep geconstateerd. Als gevolg daarvan is door de overheid een ophokplicht ingesteld en is een bezoekersregeling van kracht geworden. De landelijke ophokplicht is op 13 april 2018 opgeheven, maar de bezoekersregeling is nog enige tijd daarvan van kracht gebleven.

Het toezicht op de pluimveebedrijven is gedurende de ophokplicht opgeschort om eventuele besmetting te voorkomen. De overheid heeft diverse maatregelen genomen om de insleep van vogelgriepvirus te voorkomen, waaronder het instellen van zogenaamde beschermings- en toezichtsgebieden (BT-gebieden). De NCAE is door de NVWA tijdelijk (voor deze periode van vogelgriep) aangewezen om toezicht uit te voeren op de correcte reiniging en desinfectie van transportverpakkingen van deze eieren uit deze BT-gebieden door daarvoor aangewezen bedrijven.

3.3 VERORDENING DIERLIJKE BIJPRODUCTEN

In de Europese Unie is de Verordening dierlijke bijproducten (Verordening (EG) 1069/2009) van kracht, waarvan een nadere uitwerking bestaat in de vorm van Verordening (EG) 142/2011. Deze voorschriften zijn in Nederland geïmplementeerd krachtens de Wet dieren en nader uitgewerkt in het Besluit en de Regeling dierlijke producten. In de Verordening zijn voorschriften vastgelegd voor de verwerking van dierlijke producten die niet bestemd zijn voor menselijke consumptie. Afhankelijk van de aard van het product kan dit onder meer bestemd worden voor dierlijke consumptie, vergisting, compostering of verbranding. Bescherming van de

voedselveiligheid en diervoederveiligheid zijn daarbij leidende principes.
De NCAE heeft ook in 2018, in opdracht van de NVWA, inspecties uitgevoerd bij legeindpluimveehouderijen, verzamelaars, pakstations en eiproductenfabrikanten op het voldoen van deze bedrijven aan de voorschriften dierlijke bijproducten.

3.4 VOORCERTIFICERING EIEREN EN EIPRODUCTEN

Een voorcertificaat is een certificaat met gegevens over de productsoort, herkomst, bestemming en verklaringen m.b.t. de volksgezondheid en laboratoriumonderzoeken t.a.v. een te exporteren partij. Een voorcertificaat wordt opgemaakt door een officiële controlerende instantie uit de betreffende sector en vormt de basis voor het opmaken van een veterinair certificaat door de certificerende dierenarts van de NVWA.

In die gevallen waarin een bedrijf voor de export van consumptie-eieren en eiproducten naar derde landen een gezondheidscertificaat van de NVWA nodig heeft, met daarin verklaringen ten aanzien van volksgezondheid, laboratoriumonderzoeken en origine van het product en/of de grondstoffen, kan dit gezondheidscertificaat door de NVWA worden afgegeven op basis van een voorcertificaat van de NCAE.

In 2018 is het aantal aanvragen van voorcertificaten iets teruggelopen. In 2018 gaf NCAE 470 voorcertificaten af. In 2017 waren dit nog 552 voorcertificaten. Aangenomen mag worden dat het optreden van HPAI (vogelgriep) in Nederland in de winter van 2017/18 en de fipronilcrisis de export negatief hebben beïnvloed. De daling van het aantal voorcertificaten deed zich bij vrijwel alle bestemmingen voor, maar vooral voor de bestemming VS als gevolg van minder export naar de VS van eiproducten; daarnaast was er minder export naar diverse landen in het Midden-Oosten en landen in het verre oosten.

In 2018 werd het aantal landen waarmee Nederland bindende afspraken maakt

over de veterinaire certificering verder uitgebreid. Deze afspraken betekenen voor de NCAE over het algemeen extra controlewerkzaamheden omdat het derde land aanvullende eisen stelt bovenop de EU-eisen.

3.5 CROSS COMPLIANCE PLUIMVEEHOUDERIJBEDRIJVEN

Met betrekking tot dit onderdeel wordt ook verwezen naar paragraaf 2.7. In het kader van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (Verordening (EG) nr. 1782/2003) moet de overheid elk jaar bij primaire landbouwbedrijven die premie aanvragen controleren op de genoemde wettelijke eisen ("cross compliance"). De selectie van deze bedrijven gebeurt op basis van risicoanalyse. De controle op legeindpluimveehouderijbedrijven vindt plaats door de controleurs die deze bedrijven (regulier) bezoeken. Het ministerie van LNV heeft COKZ/NCAE opdracht gegeven een onderdeel van de genoemde wettelijke eisen uit te voeren bij de door de overheid geselecteerde pluimveehouderijbedrijven. COKZ/NCAE heeft deze opdracht gekregen omdat COKZ reeds als toezichthouder op de hygiëneregelgeving voor de eieren in Nederland controles bij de pluimveehouderijbedrijven uitvoert. In Nederland is voor de coördinatie van cross compliance de NVWA door het Minister van LNV aangewezen als de Coördinerende Controle Autoriteit.

BIJLAGE

SAMENSTELLING VAN BESTUUR, COMMISSIE VAN DESKUNDIGEN EN TUCHTGERECHT (MET ROOSTER VAN AFTREDEN)

Bestuur van het COKZ

Naam		Benoemd door:	Aftredend per 31-12:
Mr. Drs. Ing. D. Duijzer, *voorzitter*			2019
M.T.J.M. van Lith MPM			2021
Drs. F.J.P. van Luin			2018
Ir. C.A.C.J. Oomen, *vice-voorzitter*			2020
Ing. K.J. Visser			2019
Ir. W.J.H. van der Sande, *directeur, tevens secretaris-penningmeester*	COKZ		

Commissie van Deskundigen Zuivel

De Commissie van Deskundigen Zuivel is een aantal jaren niet bijeen geweest. Eind 2018 is besloten met deze commissie een nieuwe start te maken. Dit zal in 2019 worden vormgegeven, waarbij ook nieuwe leden zullen worden benoemd

Technische Advies Commissie Eieren

Benoemd door LTO/NOP en NVP

Naam	Plaats
B. Thybaut	Middelstum
P.M.M. Classens	Oirlo
P. van Agt	Oirschot
J. Hardeman	Lunteren
Mevr. M. Bouwman-Romijn	Kootwijkerbroek
Ir. W.J.H. van der Sande, *directeur, tevens secretaris-penningmeester*	

BIJLAGE

Technische Advies Commissie pakstations/eiproductenbedrijven

Benoemd door Anevei

Naam	**Plaats**
Mevr. A. van Lith	Sterksel
J.A.C.R. van Hamersveld	Barneveld
J. Horn	Landsmeer
Ir. W.J.H. van der Sande, *directeur, tevens secretaris-penningmeester*	

Tuchtgerecht van het COKZ

		Deskundig voor:	
Naam	**Plaats**	**Kaas**	**Eieren**
Mr. Dr. G.M.F. Snijders, *voorzitter*	Eck en Wiel		
Mr. H.C.A. Walda, *vice-voorzitter*	Persingen		
Mr. J.S. Beukens, *secretaris*	Leusden*		
Overige leden:			
Ing. C. Frikkee	Edam	**x**	
Ir. J. Heida	Oranjewoud	**x**	
Ing. W.R. Postma	Nijbroek	**x**	
Ing. R.C.T. van Schie	Warmond	**x**	
J. Bazuin	Asten		**x**
J.H. de Boed	Middelharnis		**x**
J. Brok	Enter		**x**

*Postbus 250, 3830 AG Leusden

BIJLAGE

GEBRUIKTE AFKORTINGEN

Gebruikte afkortingen

BGA	Beschermde Geografische Aanduiding
BOB	Beschermde Oorsprongs Benaming
CLIENT	Controle Landbouwgoederen Import Export naar een Nieuwe Toekomst
COKZ	Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel
EZ	Ministerie van Economische Zaken
EU	Europese Unie
EU-HP	Hygiënepakket op basis van de EU-hygiëneverordeningen
Gemzu	Gemeenschappelijk zuivelsecretariaat
GTS	Gegarandeerde Traditionele Specialiteit
LKW	Landbouwkwaliteitswet
LTO	Land- en Tuinbouw Organisatie
NCAE	Nederlandse Controle Autoriteit Eieren
NGZO	Nederlandse Geiten Zuivel Organisatie
NVWA	Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit
NZO	Nederlandse Zuivel Organisatie
RMO	Rijdende Melk Ontvangst
RvA	Raad voor Accreditatie
RvO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
ZBO	Zelfstandig Bestuurs Orgaan

COLOFON

Concept en realisatie
studuo – www.studuo.design

Het jaarverslag van het COKZ is ook te vinden op www.cokz.nl. Een papieren versie van dit jaarverslag kunt u aanvragen via gegevensverwerking@cokz.nl. U kunt ook bellen naar: 033 496 56 03

Stichting Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel
Kastanjelaan 7, Bedrijventerrein Princenhof
Postbus 250, 3830 AG Leusden

Telefoon : 033 496 56 96
E-mail : info@cokz.nl
Website : www.cokz.nl

Nederlandse Controle Autoriteit Eieren
Kastanjelaan 7, Bedrijventerrein Princenhof
Postbus 250, 3830 AG Leusden

Telefoon : 033 496 56 96
E-mail : info@ncae.nl
Website : www.ncae.nl

COKZ

Centraal Orgaan voor
Kwaliteitsaangelegenheden
in de Zuivel